

w sprawie oceny programowej kierunku filologia polska prowadzonego w Akademii Tarnowskiej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych, nauk o rodzinie i nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku filologia polska prowadzonego w Akademii Tarnowskiej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany w Akademii Tarnowskiej nie w pełni umożliwia studentom kierunku filologia polska osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia,
 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres 2 lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Nieuwzględnienie w grupie wszystkich zajęć kształtujących umiejętności praktyczne efektów uczenia się związanych z zakresem działalności zawodowej właściwej dla kierunku.

Przypisane do części zajęć kształtujących umiejętności praktyczne efekty uczenia się nie przewidują osiągnięcia przez studentów praktycznych umiejętności zawodowych. Wśród zajęć kształtujących umiejętności praktyczne na studiach pierwszego stopnia wskazano m.in. *podstawy języka łacińskiego czy teatr a literatura*. W drugim wypadku w sposób

szczególny eksponowany jest aspekt wiedzy teoretycznej, podczas gdy aspekt praktyczny jest ograniczony do umiejętności interpretacji dzieła literackiego w ujęciu scenicznym, co nie stanowi praktycznej czynności zawodowej w zawodach, do których przygotowuje kierunek: nauczyciel przedmiotu język polski oraz korektora tekstów i redaktora wydawniczego. Podobnie na studiach drugiego stopnia w grupie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały wskazane zajęcia m.in. zajęcia *język i teksty folkloru*, które prowadzą do osiągnięcia następujących efektów uczenia się: „1. zna i rozumie w pogłębionym stopniu rolę i znaczenie języka i tekstów folkloru w kulturze narodowej i regionalnej; 2. rozpoznaje i nazywa gatunki folklorystyczne, identyfikując różnorodne zjawiska językowe obecne w tekstach folkloru; 3. ma świadomość znaczenia tekstów folkloru jako elementów niematerialnego dziedzictwa w budowaniu tożsamości narodowej i regionalnej”.

Uczelnia podjęła działania naprawcze polegające na m.in. usunięciu niektórych zajęć z programu studiów, np. *podstawy języka łacińskiego* oraz *teatr i literatura* lub dokonała korekt w efektach uczenia się, ograniczając je tylko do ilustrujących ogólną nieprawidłowość i przytoczonych w raporcie zespołu oceniającego przykładów. Dokonane zmiany nie niwelują przy tym zdiagnozowanej nieprawidłowości. Na przykład w przypadku zajęć *język i teksty folkloru* nowe efekty uczenia się to: „w zakresie wiedzy: zna i rozumie w pogłębionym stopniu rolę i znaczenie języka i tekstów folkloru w kulturze narodowej oraz regionalnej, wykorzystuje tę wiedzę w działalności zawodowej”; w zakresie umiejętności: „rozpoznaje i nazywa gatunki folklorystyczne, identyfikując różnorodne zjawiska językowe obecne w tekstach folkloru, dzięki temu potrafi wprowadzać odbiorców w tradycję regionalnego języka polskiego”; w zakresie kompetencji społecznych: „ma świadomość znaczenia tekstów folkloru jako elementu niematerialnego dziedzictwa w budowaniu tożsamości narodowej i regionalnej”. Efekty te odwołują się do nieokreślonej działalności zawodowej, choć dla kierunku jej obszary zostały jednoznacznie wskazane.

2. Powtórzenie ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się właściwych dla kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

Przyjęta przez Uczelnię koncepcja realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela polega na przekazaniu studentom studiów pierwszego stopnia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych do nauczania w szkole podstawowej na trzecim etapie edukacyjnym i uzupełnieniu tych kompetencji na drugim stopniu studiów o szkołę ponadpodstawową czyli czwarty etap edukacyjny. Koncepcja ta nie została jednak zastosowana w efektach uczenia się i na każdym poziomie studiów uwzględniono pełny zestaw efektów uczenia się określonych w standardzie. Tak więc z jednej strony w odniesieniu do efektów uczenia się, które są możliwe do osiągnięcia w powiązaniu z etapem edukacyjnym w zakresie rozwoju dziecka lub dydaktyką nauczania przedmiotu w szkole podstawowej i ponadpodstawowej nie zostało zasygnalizowane, w odniesieniu do którego etapu są one osiąganiane, a z drugiej strony efekty uczenia się, dla osiągnięcia których podział na szkołę podstawową i ponadpodstawową nie jest uzasadniony, np. w zakresie pedagogiki ogólnej, psychologii ogólnej i dydaktyki ogólnej oraz emisji głosu są osiąganiane przez studentów kierunku dwukrotnie.

Uczelnia nie podzieliła zasadności tych zastrzeżeń, stojąc na właściwym stanowisku, że efekty uczenia się określone w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela są pomyślane tak jakby dla studiów jednolitych magisterskich, ale wywiodła z tego niewłaściwy wniosek, że nie można dystrybuować efektów uczenia się ze standardu w taki sposób, by nie powtarzały się one na pierwszym i drugim stopniu studiów poprzez ich dobór i układ, tak by pokazać przyrost wiedzy, kompetencji i umiejętności społecznych. Uczelnia uważa, że błąd jest po stronie ustawodawcy i sama nie może działać inaczej, jak tylko powielając efekty uczelnia się na obu poziomach studiów. Uczelnia nie zauważa, że standard nie przewiduje kształcenia nauczycieli z podziałem na etapy edukacyjne i w tym zakresie integruje kompetencje nauczycieli. Uczelnia kształci w modelu właściwym dla nieobowiązującego już standardu, który można uznać za dopuszczalny pod warunkiem właściwej dystrybucji pomiędzy poziomami studiów efektów uczenia się i zasygnalizowania etapu edukacyjnego, do którego odnosi się kształcenie, w przypadku gdy można powiązać je z tymi etapami.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Powtarzanie się na studiach pierwszego i drugiego stopnia treści programowych w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Konsekwencją wyżej opisanych nieprawidłowości w zakresie realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela jest powtarzanie na studiach drugiego stopnia treści programowych, które zostały już przekazane studentom kierunku na studiach pierwszego stopnia. Dodatkowo nie zawsze treści programowe odnoszą się wyłącznie do etapu edukacyjnego, który wynika z nazwy zajęć, np. *metodyka nauczania literatury i języka polskiego w szkole podstawowej* oraz *metodyka nauczania literatury i języka polskiego w szkole ponadpodstawowej*.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia podjęła działania naprawcze w odniesieniu do powiązania treści programowych z właściwym dla koncepcji kształcenia etapem edukacyjnym, ale jedynie w zakresie przykładów wskazanych w raporcie, pozostając przy tym na stanowisku, że treści programowe związane z ogólnym przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela powinny, podobnie jak efekty uczenia się, powtarzać się na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

2. Nie w pełni rzetelna ocena osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych.

Metody weryfikacji oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych, w tym metody weryfikacji i oceny z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, sposób dokumentowania ich przebiegu oraz zrealizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane, ale niewłaściwie wykorzystywane, przez co ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się nie jest w pełni rzetelna. Formalnie studenci prowadzą dzienniki praktyk, opiekunowie praktyk w zakładach pracy wypełniają karty oceny praktyk, które odnoszą się do wszystkich założonych dla praktyk efektów uczenia się, w formie portfolio gromadzone są dowody na osiągnięcie efektów uczenia się oraz przeprowadzane są rozmowy uczelnianego opiekuna praktyk ze studentami, jednak ocena osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna w zakładzie pracy jak i przez opiekuna ze strony uczelni, nie ma charakteru kompleksowego, nie jest oparta na pogłębionej analizie, a dokumentacja praktyk nie jest

kompletna, ponieważ zarówno niektórzy studenci, jak i pracodawcy nie udzielają odpowiedzi na zawarte w formularzach pytania otwarte.

Uczelnia podjęła działania naprawcze, przedstawiła szczegółowy zakres zadań uczelnianego opiekuna praktyk, a także dokumentację, z której wynika, że wprowadziła np. hospitacje praktyk. Co do zasady działania te przyjęły właściwy wektor, ale ich efektywność będzie można ocenić po upływie skróconego czasu obowiązywania oceny pozytywnej.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Niepełne dostosowanie zasad dyplomowania do koncepcji kształcenia odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Przyjęte i stosowane na kierunku w wyniku poprzedniej oceny programowej zasady dyplomowania nie wskazywały na dyscypliny, w zakresie których może być przygotowana praca dyplomowa, nie uwzględniały aplikacyjnego charakteru wyników prac dyplomowych oraz nie określały progresu kompetencji między poziomami studiów, co skutkowało zawartą w raporcie z bieżącej oceny programowej oceną niezrealizowania zalecenia zawartego w uchwale PKA nr 914/2021 z dnia 16 września 2021 r. w sprawie wniosku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku filologia polska prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym, zgodnie z którą utrzymano w mocy uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 646/2021 dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie pozytywnej oceny programowej z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczenia przygotowała dla każdego poziomu studiów „Wymagania dotyczące prac dyplomowych o charakterze wdrożeniowym na kierunku filologia polska”. Wskazano w nich dyscypliny naukowe, w zakresie których mogą być przygotowywane prace dyplomowe oraz sformułowano wymaganie, by miały one aplikacyjny charakter. W odniesieniu do aplikacyjności prac przyjęte zasady wychodzą nieco poza koncepcję kształcenia dla ocenianego kierunku wskazując, że wdrożeniowość pracy może wyrażać się np. w przeprowadzeniu wywiadu z dydaktykami, twórcami literatury i sztuki lub w projekcie literackiego spaceru po mieście (miejscowości) lub po regionie, co nie odpowiada zadaniom zawodowym nauczyciela języka polskiego lub korektora tekstów i redaktora wydawniczego. W nowo opracowanych zasadach znajdują się też zapisy mówiące, że w pracy dyplomowej powinny odzwierciedlać się efekty uczenia się dla seminarium dyplomowego na danym poziomie studiów oraz, że w przypadku pracy magisterskiej stopień trudności podejmowanych działań wdrożeniowych powinien odzwierciedlać przyrost kompetencji pomiędzy pierwszym i drugim stopniem studiów. Zapisy te mają wyłącznie charakter postulatyczny, Uczelnia wiążąc wymagania wobec prac dyplomowych z poziomem studiów nadal nie określiła jasnych kryteriów, jakie na każdym z poziomów powinny spełniać prace dyplomowe. Przyjęte działania naprawcze przybrały właściwy wektor, w procedurach przewiduje się komisijną ocenę tematów prac dyplomowych, jednak brak kryteriów, którymi w ocenie powinna kierować się komisja nie zapewnia skuteczności jej działań.

W odniesieniu do kryterium 8:

1. Dla kierunku nie działa skutecznie mechanizm rozwiązywania konfliktów zarówno między nauczycielami akademickimi, jak i między nimi a studentami i między samymi grupami studentów.

Na etapie przygotowań do wizytacji, jak i podczas jej przebiegu ujawnił się silny wewnętrzny konflikt na kierunku, w którym uczestniczą zarówno nauczyciele akademicki jak i studenci, tworząc co najmniej dwie składające się z obu społeczności spolaryzowane grupy. W ostatecznym rachunku, bez względu na to, do której z tych dwóch grup należą najbardziej poszkodowani są studenci, którzy wskazują m.in. na częste odwoływanie zajęć, brak równości w ocenie studentów poszczególnych specjalności, braki w sylabusach. Studenci, nie otrzymują odpowiedniego wsparcia w procesie uczenia się, mają nierówny dostęp do rozwoju naukowego. Uczelnia nie uwzględnia zróżnicowanych potrzeb studentów, ponadto nie zapewnia dostępności nauczycieli akademickich w rozwoju społecznym i zawodowym. Na prośbę studentów zostało zorganizowane dodatkowe spotkanie, w którym uczestniczył jeden z nauczycieli akademickich, a istnienie na kierunku konfliktu potwierdziła emocjonalna wymiana zdań pomiędzy uczestniczącymi w innym spotkaniu pracownikami Uczelni.

Uczelnia nie zgodziła się z diagnozą zespołu oceniającego, wskazując na nierówne traktowanie stron, brak weryfikacji podanych faktów oraz brak konfrontacji stron. Uczelnia wskazała, że zespół oceniający poprzez organizację dodatkowego spotkania z grupą wnioskujących o to studentów, w którym na ich prośbę brał udział jeden z nauczycieli akademickich, zaburzyła osąd i możliwość jasnej oceny spraw związanych z mechanizmami równościowymi oraz rozwiązywaniem konfliktów w jednostce. Zespół oceniający nie szukał jednak źródeł konfliktu, nie dochodził racji, nie opowiedział się po którejś ze stron, stwierdził jedynie fakt istnienia na kierunku konfliktu, w który uwikłani są nauczyciele akademicki i studenci. Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego potwierdziła też jego istnienie informując, że w wyniku mediacji ze strony Rektora AT, spotkanie z psychologiem itp. konflikt ustał. Uczelnia poinformowała też o zainicjowaniu prac nad stworzeniem jasnego systemu skarg i wniosków, scharakteryzowała funkcjonujące w Katedrze Filologii Polskiej zasady rozwiązywania konfliktów. Deklaracje Uczelni i trwałość przyjętych rozwiązań wymagają jednak potwierdzenia po upływie co najmniej dwóch lat.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Niepełna skuteczność na ocenianym kierunku procedur uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie oceny i doskonalenia programu studiów.

Uczelnia nie wprowadziła skutecznych narzędzi, by monitorować retencję studentów i badać, dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Funkcjonujący w Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do ocenianego kierunku jest nieskuteczny, gdyż mimo podejmowanych działań kontrolnych nie zdiagnozowano nieprawidłowości dotyczących realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciel czy zgodności kształcenia, w tym dyplomowania z praktycznym profilem studiów.

Podjęte w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego działania naprawcze w odniesieniu do programu studiów nie mają charakteru kompleksowego, co wyraża się w podejmowaniu w sposób punktowy, ograniczony do wskazanych przekładów działań

naprawczych lub nieuwzględnienia przejściowego charakteru nowoprzyjętych zasad dyplomowania ograniczonych do cykli kształcenia, które rozpoczęły się przed rokiem akademickim 2023/2004. Od tego roku bowiem Uczelnia postanowiła przyporządkować kierunek do dyscypliny naukowej polonistyka oraz uruchomić kolejne specjalności - *dziennikarstwo* oraz *dziennikarstwo cyfrowe i PR*. Tymczasem zasady dyplomowania odnoszą się jednocześnie do dyscyplin naukowych, do których kierunek jest przyporządkowany dla wcześniejszych cykli kształcenia, jak i *dziennikarstwa*, co wyraża się we wskazaniu potwierdzenia umiejętności przeprowadzenia wywiadu, jako jednego z warunków aplikacyjności pracy dyplomowej.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zaleca się uwzględnić w grupie wszystkich zajęć kształtujących umiejętności praktyczne efekty uczenia się związane z zakresem działalności zawodowej właściwej dla kierunku.
2. Zaleca się zmodyfikować koncepcję kształcenia nauczycielskiego, likwidując powtarzanie efektów uczenia się właściwych dla tego kształcenia na obu poziomach studiów.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zaleca się usunąć powtarzanie treści programowych w ramach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na pierwszym i drugim stopniu studiów.
2. Zaleca się zapewnić rzetelną ocenę osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych.

W odniesieniu do kryterium 3:

1. Zaleca się pełne dostosowanie się zasad dyplomowania do koncepcji kształcenia odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia.

W odniesieniu do kryterium 8:

1. Zaleca się zapewnić na kierunku skuteczne mechanizmy zapobiegania i rozwiązywania konfliktów zarówno między nauczycielami akademickimi, jak i między nimi a studentami oraz między grupami studentów.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Zaleca się zapewnić na kierunku skuteczność procedur zapewniania jakości kształcenia w odniesieniu do oceny i doskonalenia programu studiów.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku filologia polska na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2024/2025.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

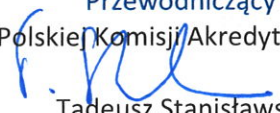
§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Akademii Tarnowskiej.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Tadeusz Stanisławski